Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (teine koda)

10. märts 2016*

Eelotsusetaotlus — Vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanev ala — Õigusalane koostöö tsiviilasjades — Euroopa maksekäsu menetlus — Määrus (EÜ) nr 1896/2006 — Artiklid 17 ja 20 — Sellise kohtu kohustused, kes menetleb taotlust määrata kohus, kes on territoriaalselt pädev lahendama kohtuasja, mis tuleneb Euroopa maksekäsule kostja vastuväite esitamisest — Euroopa maksekäsu päritoluliikmesriigi kohtute pädevus — Määrus (EÜ) nr 44/2001 — Nõue, mis tuleneb õigusest saada määruse (EÜ) nr 261/2004 alusel hüvitist lennu hilinemise eest

Kohtuasjas C-94/14,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Kúria (Ungari kõrgeim kohus) 27. veebruari 2014. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse samal päeval, menetluses

Flight Refund Ltd

versus

Deutsche Lufthansa AG,

EUROOPA KOHUS (teine koda),

koosseisus: koja president M. Ilešič (ettekandja), kohtunikud C. Toader, A. Rosas, A. Prechal ja E. Jarašiūnas,

kohtujurist: E. Sharpston,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

— Ungari valitsus, esindajad: M. Z. Fehér ja G. Szima,

— Saksamaa valitsus, esindajad: T. Henze ja J. Kemper,

— Euroopa Komisjon, esindajad: A.-M. Rouchaud-Joët, A. Sipos ja M. Wilderspin,

olles 22. oktoobri 2015. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: ungari.

otsuse

1 Eelotsusetaotlus käsitleb seda, kuidas tõlgendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2006. aasta määrust (EÜ) nr 1896/2006, millega luuakse Euroopa maksekäsumenetlus (ELT L 399, lk 1).

2 Taotlus on esitatud Ühendkuningriigis asuva äriühingu Flight Refund Ltd (edaspidi „Flight Refund“) ja Saksamaal asuva äriühingu Deutsche Lufthansa AG (edaspidi „Deutsche Lufthansa“) vahelises kohtuvaidluses, mis käsitleb lennu hilinemise eest nõutud hüvitisest tulenevat nõuet.

Õiguslik raamistik

Rahvusvaheline õigus

3 Rahvusvahelise õhuveo nõuete ühtlustamise konventsioonile, mis sõlmiti Montréalis 28. mail 1999, kirjutas Euroopa Ühendus alla 9. detsembril 1999 ja see kiideti ühenduse nimel heaks nõukogu 5. aprilli 2001. aasta otsusega 2001/539/EÜ (EÜT L 194, lk 38; ELT eriväljaanne 07/05, lk 491; edaspidi „Montréali konventsioon“).

4 Montréali konventsiooni artiklis 19 „Hilinemine“ on ette nähtud:

„Vedaja vastutab kahju eest, mis tulenes reisijate, pagasi või lasti hilinemisest õhuveol. Vedaja ei vastuta hilinemisest tulenenud kahju eest, kui ta tõendab, et tema, tema teenistujad ja esindajad võtsid kõik vajalikud meetmed kahju vältimiseks või et temal, tema teenistujail või esindajail ei olnud võimalik asjakohaseid meetmeid võtta.“

5 Konventsiooni artikli 33 lõikes 1 on sätestatud:

„Kahjunõudehagi esitatakse hageja valikul ühe osalisriigi territooriumil kohtule, mis asub kas vedaja alalises asukohas, tema põhitegevuskohas või selles tegevuskohas, mille kaudu leping sõlmiti, või sihtkohas asuvale kohtule.“

Liidu õigus

Määrus (EÜ) nr 261/2004

6 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. veebruari 2004. aasta määruse (EÜ) nr 261/2004, millega kehtestatakse ühiseeskirjad reisijatele lennureisist mahajätmise korral ning lendude tühistamise või pikaajalise hilinemise eest antava hüvitise ja abi kohta ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EMÜ) nr 295/91 (ELT L 46, lk 1; ELT eriväljaanne 07/08, lk 10), artikli 5 „Tühistamine“ lõike 1 punktis c on ette nähtud, et lennu tühistamise korral on asjaomastel reisijatel üldjuhul õigus saada tegutsevalt lennuettevõtjalt hüvitist vastavalt määruse artiklile 7.

7 Määruse artiklis 6 „Hilinemine“ on ette nähtud tegutseva lennuettevõtja teatud kohustused, mis puudutavad asjaomastele reisijatele lennu hilinemise korral osutatavat abi.

8 Määruse artikli 7 „Õigus hüvitisele“ lõike 1 punktis c on sätestatud, et kui osutatakse sellele artiklile, saavad reisijad hüvitist kuni 600 euro ulatuses kõikide üle 3500 kilomeetri pikkuste lendude puhul.

Määrus nr 1896/2006

9 Määruse nr 1896/2006 põhjenduses 8 on märgitud:

„[…] [T]akistus[te tõttu] tõhusa õiguskaitse saamisele piiriüleste juhtumite korral […] on vaja ühenduse õigusakte, mis tagavad võlausaldajatele ja võlgnikele võrdsed võimalused kogu Euroopa Liidus.“

10 Määruse põhjenduses 10 on kirjas:

„Käesoleva määrusega kehtestatud menetlus peaks kujutama endast lisa- ja valikulist vahendit nõude esitajale, kellel on jätkuvalt võimalus kasutada siseriikliku õigusega sätestatud menetlust. Seega ei asenda ega ühtlusta käesolev määrus olemasolevaid mehhanisme vaidlustamata nõuete sissenõudmiseks siseriikliku õiguse alusel.“

11 Määruse põhjenduses 24 on märgitud:

„Ettenähtud ajavahemiku jooksul esitatud vastuväide peaks lõpetama Euroopa maksekäsumenetluse ja viima asja käsitlemise automaatselt üle tavaliseks tsiviilkohtumenetluseks, välja arvatud juhul, kui hageja on sõnaselgelt taotlenud sellisel juhul menetluse lõpetamist. Käesoleva määruse kohaldamisel ei peaks mõistet „tavaline tsiviilkohtumenetlus“ ilmtingimata tõlgendama siseriikliku õiguse tähenduses.“

12 Määruse nr 1896/2006 artiklis 1 on ette nähtud:

„1. Käesoleva määruse eesmärk on:

a) lihtsustada ja kiirendada menetlust ning vähendada menetluskulusid vaidlustamata rahalisi nõudeid käsitlevate piiriüleste juhtumite korral, luues Euroopa maksekäsumenetluse,

[…]

2. Käesolev määrus ei takista nõude esitajat esitamast nõuet artikli 4 tähenduses, kasutades selleks liikmesriigi õiguse või [liidu] õiguse alusel lubatud muud menetlust.“

13 Määruse artikli 2 lõikes 1 on määruse kohaldamisala määratletud järgmiselt:

„Käesolevat määrust kohaldatakse piiriüleste juhtumite korral tsiviil- ja kaubandusasjades igat liiki kohtutes või erikohtutes. Käesolev määrus ei laiene eelkõige maksu-, tolli- või haldusasjadele ega riigi vastutusele, mis tuleneb riigi tegevusest või tegevusetusest riigivõimu teostamisel (*acta iure imperii*).“

14 Määruse artikli 5 lõikes 1 on „päritoluliikmesriik“ määratletud kui „liikmesriik, kus Euroopa maksekäsk on välja antud“.

15 Määruse nr 1896/2006 artikli 6 lõikes 1 on sätestatud, et määruse kohaldamisel määratakse kohtualluvus vastavalt asjaomastele liidu õigusnormidele, eelkõige nõukogu 22. detsembri 2000. aasta määrusele (EÜ) nr 44/2001 kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusasjades (EÜT 2001, L 12, lk 1; ELT eriväljaanne 19/04, lk 42).

16 Määruse nr 1896/2006 artikli 7 lõike 2 punktis f on sätestatud, et Euroopa maksekäsu avalduses märgitakse kohtualluvuse alused.

17 Määruse artikli 16 lõigetes 1–3 on ette nähtud:

„1. Kostja võib päritoluriigi kohtule esitada vastuväite Euroopa maksekäsu suhtes, kasutades VI lisas toodud tüüpvormi F, mis edastatakse talle koos Euroopa maksekäsuga.

2. Vastuväide saadetakse 30 päeva jooksul alates maksekäsu kostjale kättetoimetamisest.

3. Kostja märgib vastuväites, et ta vaidlustab nõude, ilma et ta peaks seda põhjendama.“

18 Määruse artikli 17 „Vastuväite esitamise mõju“ lõigetes 1 ja 2 on sätestatud:

„1. Kui vastuväide esitatakse artikli 16 lõikes 2 sätestatud tähtaja piires, jätkub menetlus päritoluliikmesriigi pädevates kohtutes tavalise tsiviilkohtumenetluse korras, välja arvatud juhul, kui nõude esitaja on sõnaselgelt taotlenud sel juhul menetluse lõpetamist.

[…]

2. Üleminekut tavalisele tsiviilkohtumenetlusele lõike 1 tähenduses reguleerib päritoluliikmesriigi õigus.“

19 Määruse artikli 18 lõikes 1 on ette nähtud:

„Kui artikli 16 lõikes 2 sätestatud tähtaja jooksul, võttes arvesse aega, mis on piisav vastuväite kohalejõudmiseks, ei ole vastuväidet päritoluriigi kohtule esitatud, tunnistab kohus viivitamata Euroopa maksekäsu täidetavaks, kasutades VII lisas toodud tüüpvormi G. Kohus kontrollib kättetoimetamise kuupäeva.“

20 Määruse nr 1896/2006 artiklis 20 on ette nähtud „erandjuhtude läbivaatamine“. Täpsemalt on selle artikli lõikes 2 sätestatud, et „[p]ärast artikli 16 lõikes 2 sätestatud tähtaja möödumist on kostjal […] õigus taotleda Euroopa maksekäsu läbivaatamist päritoluliikmesriigi pädevas kohtus, kui käesolevas määruses sätestatud nõudeid arvesse võttes anti maksekäsk välja selgelt valesti, või muudel erandlikel asjaoludel“. Määruse artikli 20 lõikes 3 on ette nähtud, et kui kohus otsustab, et läbivaatamine on põhjendatud, muutub Euroopa maksekäsk tühiseks. Vastupidisel juhul jääb maksekäsk sama sätte kohaselt jõusse.

21 Määruse artiklis 26 „Seos siseriikliku menetlusõigusega“ on sätestatud:

„Kõiki menetlusküsimusi, mida käesolevas määruses eraldi ei käsitleta, reguleeritakse siseriikliku õigusega.“

Määrus nr 44/2001

22 Määruses nr 44/2001 sätestatud kohtualluvuse eeskirjad sisalduvad määruse II peatükis, artiklites 2–31. Määruse II peatüki 7. jaos „Kokkulepe kohtualluvuse kohta“ sisalduvas artiklis 24 on sätestatud:

„Lisaks käesoleva määruse muudest sätetest tulenevale pädevusele on pädev ka see liikmesriigi kohus, kuhu kostja ilmub. Käesolevat sätet ei kohaldata juhul, kui isik on ilmunud kohtusse pädevuse vaidlustamiseks või kui artikli 22 kohaselt on ainupädev teine kohus.“

Ungari õigus

Tsiviilkohtumenetluse seadustik

23 1952. aasta III seaduses, mis käsitleb tsiviilkohtumenetluse seadustikku (a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény; edaspidi „tsiviilkohtumenetluse seadustik“), on sätestatud kohtualluvuse eeskirjad.

24 Tsiviilkohtumenetluse seadustiku §-s 45 on sätestatud:

„1. Juhul kui lõplikest otsustest on tingitud sisulise või territoriaalse pädevuse vastuolu ja juhul kui on võimatu kindlaks teha territoriaalselt pädevat kohut või ka kui see kohus ei saa taandamise tõttu asja menetleda, tuleb kõigepealt määrata pädev kohus.

2. Kohtu määramiseks on pädev:

[…]

c) muudel juhtudel kui punktides a ja b viidatu – Kúria [(kõrgeim kohus)].“

2009. aasta L seadus maksekäsu kohta

25 2009. aasta L seaduse maksekäsu kohta (a fizetési meghagyásos eljárásról szóló 2009. évi L. törvény) § 59 lõike 1 kohaselt on määruses nr 1896/2006 ette nähtud Euroopa maksekäsu väljaandmise pädevus notaril.

26 Seaduse § 38 lõike 1 kohaselt edastab notar vastuväite saamise korral menetlustoimiku sellele kohtule, mida on nõude esitaja maksekäsu avalduses nimetanud.

27 Seaduse § 38 lõikes 3 on ette nähtud, et kui nõude esitaja ei ole kohut nimetanud, edastab notar toimiku sisuliselt ja territoriaalselt pädevale kohtule vastavalt tsiviilkohtumenetluse seadustiku §-dele 29, 30 ja 40.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

28 Eelotsusetaotlusest nähtub, et lepingu alusel loovutas reisija oma õiguse saada lennu hilinemise eest hüvitist Flight Refundile, mis on seda liiki hüvitiste sissenõudmisele spetsialiseerunud äriühing. Äriühing esitas Ungari notarile Euroopa maksekäsu avalduse Deutsche Lufthansa vastu. Flight Refund põhjendas oma 600 euro suurust põhinõuet asjaoluga, et tal on tulenevalt nõude loovutamisest õigus saada Deutsche Lufthansalt kahjuhüvitist selle eest, et lend LH 7626 – mis pidi notarile teada olevatel andmetel toimuma Newarki (Ameerika Ühendriigid) ja London Heathrow (Ühendkuningriik) lennujaama vahel – hilines enam kui kolm tundi.

29 Notar rahuldas avalduse ja andis Deutsche Lufthansa suhtes välja maksekäsu, ilma et ta oleks kindlaks teinud, kus on lepingu sõlmimise ja täitmise koht, kahjustava sündmuse toimumise paik, vedaja tegevuskoht, mille kaudu leping sõlmiti, ja lennu sihtkoht. Notar tunnistas ennast pädevaks maksekäsku välja andma Montréali konventsiooni artikli 33 alusel, põhjendusel, et Ungari on selle konventsiooni osalisriik.

30 Deutsche Lufthansa kasutas oma õigust esitada maksekäsule vastuväide ning väitis, et tema ei tegelenud selle lennuühenduse pakkumisega, millele Flight Refund maksekäsu avalduses viitas, vaid asjaomast ühendust pakkuv tegutsev lennuettevõtja on United Airlines, Inc.

31 Kuna Flight Refundi esindaja teatas notari ettepanekul, et ta ei oska nimetada siseriiklikku kohut, kellel Euroopa maksekäsumenetluse tavaliseks tsiviilkohtumenetluseks muutumise tõttu on pädevus asja lahendada, pöördus notar Kúria (kõrgeim kohus) poole, et viimane määraks territoriaalselt pädeva kohtu, sest tema ise ei suuda tsiviilkohtumenetluse seadustiku asjakohaste sätete ja talle teada olevate andmete põhjal pädevat kohut kindlaks teha.

32 Eelotsusetaotluse esitanud kohus otsustas menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule viis küsimust, mis puudutavad Montréali konventsiooni, määruse nr 44/2001 ja määruse nr 1896/2006 mitme sätte tõlgendamist. Eelotsusetaotlus saabus Euroopa Kohtusse 27. veebruaril 2014.

33 Flight Refund teatas 26. septembril 2014 Euroopa Kohtule, et ta oli 5. märtsi 2014. aasta kirjaga teavitanud eelotsusetaotluse esitanud kohut sellest, et tema nõue põhineb määrusel nr 261/2004, mitte Montréali konventsiooni sätetel. Eelotsusetaotluse esitanud kohtult täiendavate täpsustuste saamiseks otsustas Euroopa Kohus 21. oktoobril 2014 küsida kodukorra artikli 101 lõike 1 alusel sellelt kohtult selgitusi.

34 Vastuses, mis saabus Euroopa Kohtusse 26. novembril 2014, kinnitas eelotsusetaotluse esitanud kohus esiteks, et Flight Refund tugines oma nõude õigusliku alusena määruse nr 261/2004 artiklitele 6 ja 7, mitte Montréali konventsiooni sätetele. Seetõttu võttis eelotsusetaotluse esitanud kohus viiest esitatud küsimusest kolm tagasi ja sõnastas kahest allesjäänud küsimusest ühe ümber.

35 Teiseks rõhutas eelotsusetaotluse esitanud kohus, et tal ei ole asjaomase lennu kohta muud teavet kui see, mis on juba eelotsusetaotluses esitatud. Ta toonitas, et territoriaalselt pädeva kohtu määramise menetluses ei saa ta siseriikliku õiguse kohaselt asja sisu kohta rohkem teavet koguda.

36 Eelotsusetaotluse esitanud kohus väljendas lisaks kahtlust, kas rahvusvahelise kohtualluvuse eeskirjad on kohaldatavad Euroopa maksekäsumenetlusele, mis on algatatud määrusel nr 261/2004 põhineva nõude lahendamiseks. Eelotsusetaotluse esitanud leiab, et Euroopa maksekäsu välja andnud notar rikkus väljaandmisel määruse nr 1896/2006 artiklit 6, mille kohaselt ta oleks pidanud Ungari kohtute pädevuse küsimust analüüsima lähtuvalt määrusest nr 44/2001.

37 Kõnealune kohus soovib seega saada selgitusi küsimuses, kas käesoleval juhul on kohaldatavad Montréali konventsiooniga kehtestatud normid, määruse nr 44/2001 sätted või hoopis muud kohtualluvuse eeskirjad, nagu need, mis sisalduvad määruse nr 1896/2006 artikli 17 lõikes 1, milles on ette nähtud, et menetlus, mis tuleneb Euroopa maksekäsule kostja vastuväite esitamisest, jätkub maksekäsu päritoluliikmesriigi pädevates kohtutes. Ta palub samuti selgitada, millised järeldused tuleb teha sellest, kui ta tuvastab Ungari kohtute rahvusvahelise pädevuse olemasolu või puudumise.

38 Neil asjaoludel otsustas Kúria (kõrgeim kohus) esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas Euroopa maksekäsku, mis on välja antud määruse [nr 1896/2006] eset eirates või asutuse poolt, millel puudub rahvusvaheline pädevus, saab omal algatusel läbi vaadata? Või kas vastuväitele järgnev kohtumenetlus tuleb pädevuse puudumise korral omal algatusel või taotluse alusel lõpetada?

2. Kas juhul, kui Ungari kohtutel on pädevus kohtuasja lahendada, tuleb asjakohast kohtualluvuse eeskirja tõlgendada nii, et kohtu määramisel peab Kúria [(kõrgeim kohus)] nimetama vähemalt ühe kohtu, kes isegi juhul, kui liikmesriigi menetlusnormide kohaselt sisuline ja territoriaalne pädevus puudub, on kohustatud vastuväitele järgneva kohtuasja sisuliselt lahendama?“

Eelotsuse küsimuste analüüs

Vastuvõetavus

39 Saksamaa valitsus leiab, et eelotsusetaotlus on vastuvõetamatu. Valitsus väidab sellega seoses, et Flight Refundi veebisaidilt, millega ta tutvus 9. juunil 2014, ilmneb, et äriühing on oma veebilehe toimimise määramata ajaks peatanud ja et samal ajal peatas ta ka sissenõudmiseks esitatud hagidega seotud toimingute tegemise. Sel põhjusel teeb valitsus Euroopa Kohtule ettepaneku paluda eelotsusetaotluse esitanud kohtul edastada teavet oma poolelioleva menetluse seisu kohta.

40 Sellega seoses olgu meelde tuletatud, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt eeldatakse, et liidu õiguse tõlgendamist puudutavad küsimused, mida siseriiklik kohus on esitanud õiguslikus ja faktilises raamistikus, mille ta on määratlenud omal vastutusel ja mille paikapidavuse kontrollimine ei ole Euroopa Kohtu ülesanne, on asjakohased (kohtuotsused Fish Legal ja Shirley, C-279/12, EU:C:2013:853, punkt 30, ning Verder LabTec, C-657/13, EU:C:2015:331, punkt 29).

41 Seoses Saksamaa valitsuse esitatud vastuvõetamatuse väitega piisab aga tõdemisest, et eelotsusetaotluse esitanud kohus kinnitas oma vastuses Euroopa Kohtu palvele anda selgitusi, et ta jätkuvalt menetleb taotlust määrata kohus, kes on territoriaalselt pädev lahendama kohtuasja, mis tuleneb Euroopa maksekäsule kostja vastuväite esitamisest. Toimiku materjalide põhjal ei ole seega võimalik asuda seisukohale, et eelotsuse küsimuste asjakohasuse eeldust saaks käesoleval juhul kahtluse alla seada.

42 Seega on eelotsusetaotlus vastuvõetav.

Sisulised küsimused

43 Enne eelotsusetaotluse esitanud kohtu küsimuste analüüsima asumist tuleb märkida, et oma vastuses Euroopa Kohtu palvele anda selgitusi väljendas ta kahtlust asjakohaste õigusnormide suhtes, mida tuleb kohaldada selle kaalumisel, kas liikmesriigi kohtutel on rahvusvaheline pädevus lahendada kohtuasi, mis puudutab selle maksekäsu aluseks olevat nõuet, millele kostja esitas vastuväite, niisugustel asjaoludel nagu põhikohtuasjas, milles võlausaldaja on oma nõude õigusliku alusena tuginenud määruse nr 261/2004 artiklitele 6 ja 7. Täpsemalt palub eelotsusetaotluse esitanud kohus selgitada, kas niisuguses kontekstis on kohaldatavad õigusnormid, mis käsitlevad rahvusvahelist kohtualluvust ja on ette nähtud Montréali konventsiooni artiklis 33, või määruses nr 44/2001 ette nähtud õigusnormid.

44 Kõnealune kohus palub ka täpsustada määruse nr 1896/2006 artikli 17 lõike 1 kohaldamisala ning seda eelkõige küsimuses, kas seda sätet võiks tõlgendada nii, et see sisaldab kohtualluvuse eeskirja, mille kohaselt sõltumata määruses nr 44/2001 sätestatust on pädevus määruse artikli 5 punkti 1 tähenduses päritoluliikmesriigi kohtutel.

45 Sellega seoses on paslik esiteks meenutada Euroopa Kohtu väljakujunenud kohtupraktikat, mille kohaselt reisija õigus saada lennu hilinemise korral kindlasummalist ja ühetaolist hüvitist – mis tuleneb määruse nr 261/2004 artiklitest 5–7, millele Flight Refund käesoleval juhul tugineb – ei sõltu kahju hüvitamisest, mis on ette nähtud Montréali konventsiooni artiklis 19 (vt selle kohta kohtuotsused Rehder, C-204/08, EU:C:2009:439, punkt 27, ning Nelson jt, C-581/10 ja C-629/10, EU:C:2012:657, punktid 46, 49 ja 55).

46 Seega, kuna ühelt poolt määruse nr 261/2004 ja teiselt poolt Montréali konventsiooni sätetel põhinevad õigused kuuluvad erinevatesse õiguslikesse raamistikesse, ei ole konventsioonis ette nähtud rahvusvahelise kohtualluvuse eeskirjad kohaldatavad avaldustele, mis on esitatud ainult määruse nr 261/2004 alusel, vaid need avaldused tuleb läbi vaadata määruse nr 44/2001 alusel (vt selle kohta kohtuotsus Rehder, C-204/08, EU:C:2009:439, punktid 27 ja 28).

47 Mis puudutab teiseks eelotsusetaotluse esitanud kohtu esile toodud hüpoteesi, mida on mainitud käesoleva kohtuotsuse punktis 44, siis on Euroopa Kohus juba leidnud, et Euroopa maksekäsule kostja esitatud vastuväide, mille tagajärgi reguleerib määruse nr 1896/2006 artikli 17 lõige 1, ei saa kaasa tuua maksekäsu päritoluliikmesriigi kohtute pädevuse pikendamist määruse nr 44/2001 artikli 24 tähenduses ega tähendada seda, et vastuväite esitamisega – isegi kui vastuväites on esitatud kohtuasja sisu puudutavaid väiteid – on kostja nõustunud, et selle liikmesriigi kohtutel on pädevus lahendada vaidlustatud nõuet puudutav kohtuasi (vt selle kohta kohtuotsus Goldbet Sportwetten, C-144/12, EU:C:2013:393, punktid 38, 41 ja 43).

48 Eespool toodut arvestades tuleb tõdeda, et oma küsimustega, mida on sobilik analüüsida koos, palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, millised volitused ja kohustused on niisugusel kohtul nagu eelotsusetaotluse esitanud kohus tulenevalt liidu õigusest ja eelkõige määrusest nr 1896/2006 olukorras, milles kohus viib läbi Euroopa maksekäsu päritoluliikmesriigi territoriaalselt pädeva kohtu määramise menetlust ja analüüsib küsimust, kas selle liikmesriigi kohtutel on rahvusvaheline pädevus lahendada kohtuasi, mis puudutab selle maksekäsu aluseks olevat nõuet, millele kostja esitas ettenähtud tähtaja jooksul vastuväite.

49 Sellega seoses tuleb meelde tuletada, et määruse nr 1896/2006 artikli 1 lõike 1 punkti a kohaselt on määruse eesmärk eelkõige lihtsustada ja kiirendada menetlust ning vähendada menetluskulusid vaidlustamata rahalisi nõudeid käsitlevate piiriüleste juhtumite korral, luues Euroopa maksekäsumenetluse. Vastavalt artikli 2 lõikele 1 on määrus kohaldatav piiriüleste juhtumite korral tsiviil- ja kaubandusasjades igat liiki kohtutes.

50 Määrusega nr 1896/2006 reguleeritav erimenetlus ega määrusega taotletavad eesmärgid ei ole siiski kohaldatavad, kui maksekäsu aluseks olevad nõuded vaidlustatakse määruse artiklis 16 ette nähtud vastuväitega (vt selle kohta kohtuotsused eco cosmetics ja Raiffeisenbank St. Georgen, C-119/13 ja C-120/13, EU:C:2014:2144, punkt 39, ning Goldbet Sportwetten, C-144/12, EU:C:2013:393, punktid 31 ja 42).

51 Käesoleval juhul on aga selge, et kostja esitas tema suhtes välja antud Euroopa maksekäsule määruse nr 1896/2006 artikli 16 lõikes 2 ette nähtud tähtaja jooksul vastuväite. Kuna artikli 17 lõige 1 on selle määruse ainus säte, mis reguleerib vastuväite tagajärgi, tuleb analüüsida, kas kõnealune säte võimaldab kindlaks teha niisuguse kohtu nagu eelotsusetaotluse esitanud kohus volitused ja kohustused sellistel asjaoludel, nagu on kõne all põhikohtuasjas, viidates nii sätte sõnastusele kui ka määruse ülesehitusele.

52 Oma sõnastuse kohaselt piirdub määruse nr 1896/2006 artikli 17 lõige 1 nõudmisega, et ettenähtud tähtaja jooksul kostja esitatud vastuväite korral jätkub menetlus automaatselt maksekäsu päritoluliikmesriigi pädevates kohtutes tavalise tsiviilkohtumenetluse korras, välja arvatud juhul, kui nõude esitaja on sõnaselgelt taotlenud sel juhul menetluse lõpetamist.

53 Mis puudutab määruse nr 1896/2006 ülesehitust, siis ilmneb määruse põhjendustest 8 ja 10 ning artiklist 26 nende koostoimes, et määrusega on kehtestatud Euroopa maksekäsumenetlus, mis kujutab endast lisa- ja valikulist vahendit nõude esitajale, ilma et määrusega oleks asendatud või ühtlustatud olemasolevaid mehhanisme vaidlustamata nõuete sissenõudmiseks siseriikliku õiguse alusel. Määrusega nr 1896/2006 on nimelt sissenõudmiseks kehtestatud ühtne vahend, mis tagab identsed tingimused võlausaldajatele ja võlgnikele kogu Euroopa Liidus, kuid samas on selles ette nähtud liikmesriikide menetlusõiguse kohaldamine kõikides menetlusküsimustes, mida määruses eraldi ei ole käsitletud.

54 Kuna määruse nr 1896/2006 ülesehitusest nähtub, et selle eesmärk ei ole liikmesriikide menetlusõigust ühtlustada, ja arvestades määruse artikli 17 lõike 1 piiratud kohaldamisala, mida on täpselt kirjeldatud käesoleva kohtuotsuse punktis 52, tuleb seda sätet niivõrd, kuivõrd selles on ette nähtud menetluse automaatne jätkumine kostja vastuväite korral, tõlgendada kooskõlas tavalise tsiviilkohtumenetluse

normidega selles tähenduses, et kõnealuse sättega ei ole kehtestatud mingit konkreetset nõuet, mis puudutaks nende kohtute laadi, kus menetlus peab jätkuma, või õigusnorme, mida selline kohus peab kohaldama.

55 Sellest järeldub, et määruse nr 1896/2006 artikli 17 lõikes 1 ette nähtud nõuded on üldjuhul täidetud, kui kostja vastuväite esitamise tulemusel jätkub menetlus sellises kohtus nagu eelotsusetaotluse esitanud kohus, kes niisugustel asjaoludel nagu põhikohtuasjas analüüsib Euroopa maksekäsu päritoluliikmesriigi kohtute rahvusvahelist pädevust lahendada vaidlustatud nõuet puudutav kohtuasi tavalises tsiviilkohtumenetluses määruses nr 44/2001 sätestatu kohaselt.

56 Nagu kohtujurist oma ettepaneku punktis 72 aga märkis, ei võimalda määruse nr 1896/2006 artikli 17 lõige 1 ega ka selle määruse ükski teine säte kindlaks määrata niisuguse kohtu nagu eelotsusetaotluse esitanud kohus volitusi ja kohustusi sellistel asjaoludel nagu põhikohtuasjas. Kuna määruses nr 1896/2006 puudub sõnaselge säte, mis seda menetlusküsimust käsitleks, reguleerib seda küsimust vastavalt määruse artiklile 26 siseriiklik õigus.

57 Pealegi, kuna eelotsusetaotlusest nähtub, et eelotsusetaotluse esitanud kohus peab võtma seisukoha küsimuses, kas Euroopa maksekäsu päritoluliikmesriigi kohtutel on rahvusvaheline pädevus lahendada vaidlustatud nõuet puudutav kohtuasi, kohaldades selleks – nagu on märgitud käesoleva kohtuotsuse punktis 46 – määruses nr 44/2001 sätestatut, tuleb kontrollida kohustusi, mis selle kohtu jaoks kõnealusest määrusest võivad tuleneda.

58 Sellega seoses on selge, et määruse nr 44/2001 eesmärk ei ole ühtlustada nende kontrollikohustuse ulatust, mis lasuvad liikmesriikide kohtutel oma rahvusvahelise pädevuse kontrollimisel. Asjakohaste siseriiklike õigusnormide kohaldamine ei tohi siiski kahjustada määruse nr 44/2001 kasulikku mõju (vt kohtuotsus Kolassa, C-375/13, EU:C:2015:37, punktid 59 ja 60 ning seal viidatud kohtupraktika).

59 Mis puudutab menetluse käigus järgimisele kuuluvaid nõudeid, siis tuleb samuti meelde tuletada, et kõik määruse nr 44/2001 sätted väljendavad kavatsust tagada, et määruse eesmärkide raames toimuvad kohtuotsuse tegemisega lõppevad menetlused kaitseõigusi järgides (vt selle kohta kohtuotsused G, C-292/10, EU:C:2012:142, punkt 47, ning A, C-112/13, EU:C:2014:2195, punkt 51 ja seal viidatud kohtupraktika).

60 Selles kontekstis tuleb rõhutada, et nii korrakohase õigusemõistmise eesmärk, millest määrus nr 44/2001 lähtub, kui ka vajadus austada kohtuniku autonoomsust tema ülesannete täitmisel, nõuavad, et kohus, kes peab võtma seisukoha rahvusvahelise kohtualluvuse küsimuses, saaks selle küsimuse analüüsimisel arvestada kogu tema käsutuses olevat teavet, sealhulgas – kui see on asjakohane – ka kostja esitatud vastuväiteid (vt selle kohta kohtuotsus Kolassa, C-375/13, EU:C:2015:37, punkt 64).

61 Käesoleval juhul ilmneb eelotsusetaotlusest, et eelotsusetaotluse esitanud kohtul on päritoluliikmesriigi kohtute rahvusvahelise pädevuse küsimuse kohta üksnes andmed, mis nõude esitaja esitas Euroopa maksekäsu avalduses ja mis määruse nr 1896/2006 artikli 7 lõike 2 punkti f kohaselt võivad piirduda üksnes märkega rahvusvahelise kohtualluvuse aluste kohta, ilma et nõude esitaja oleks kohustatud selgitama, kuidas Euroopa maksekäsumenetluses esitatud nõue on seotud liikmesriigiga, kus ta avalduse esitas.

62 Selles kontekstis tuleb märkida, et Euroopa Kohtu käsutuses olev toimik ei võimalda kindlaks teha siseriiklikke õigusnorme, mis on eelotsusetaotluse esitanud kohtus toimuvale menetlusele kohaldatavad. Samas, kui see kohus oleks siseriikliku menetlusõiguse kohaselt kohustatud maksekäsu päritoluliikmesriigi kohtute rahvusvahelist pädevust hindama ainult lähtuvalt andmetest, mis nõude esitaja on Euroopa maksekäsu avalduses esitanud, ei saaks selline menetlus tagada ei määrusega nr 44/2001 kehtestatud kohtualluvuse eeskirjade kasulikku mõju ega kostja kaitseõigusi.

63 Siseriiklikud õigusnormid, mis on kohaldatavad käesolevas asjas eelotsusetaotluse esitanud kohtus toimuvale menetlusele, peavad nimelt võimaldama sellel kohtul rahvusvahelise kohtualluvuse küsimust analüüsida määruses nr 44/2001 sätestatu alusel, võttes arvesse kogu teavet, mida tal on selleks vaja, nagu märkis kohtujurist oma ettepaneku punktis 63, ning kuulates pooled sellega seoses vajaduse korral ära.

64 Kui see ei oleks nii, võiks kohus kas tõlgendada oma menetlusnorme nii, et need võimaldavad kõnealused nõuded täita, või määrata – nagu eelotsusetaotluse esitanud kohus ise välja pakkus – kohtu, kellel on sisuline pädevus lahendada sisuliselt selline nõue, nagu on kõne all põhikohtuasjas, tavalises tsiviilkohtumenetluses territoriaalselt pädeva kohtuna, kes sel juhul peab tegema otsuse oma rahvusvahelise pädevuse kohta lähtuvalt määruses nr 44/2001 sätestatud kriteeriumidest.

65 Lõpuks tuleb vastata eelotsusetaotluse esitanud kohtu küsimustele, mis puudutavad kohustusi, mis lasuvad tal tulenevalt Euroopa maksekäsu päritoluliikmesriigi kohtute pädevuse analüüsist, mille ta viis läbi käesoleva kohtuotsuse punktides 62 ja 63 märgitud asjaoludel.

66 Sellega seoses, kui kontrollimise tulemusel ilmneks, et Euroopa maksekäsu päritoluliikmesriigi kohtute pädevuse saab kindlaks teha määruse nr 44/2001 sätete alusel, ei saaks selline kohus nagu eelotsusetaotluse esitanud kohus ilma, et ta kahjustaks määruses ette nähtud selle õigusnormi kasulikku mõju, mille alusel pädevus kindlaks on määratud, lõpetada menetlust ainuüksi põhjusel, et ta ei suuda siseriikliku õiguse alusel kindlaks teha kohut, kellel on territoriaalne pädevus vaidlustatud nõue sisuliselt lahendada.

67 Eelotsusetaotluse esitanud kohus on nimelt kohustatud – nagu märkis Ungari valitsus oma kirjalikes seisukohtades – tõlgendama siseriiklikku õigust nii, et see võimaldab tal kindlaks teha või määrata kohtu, kellel on territoriaalne ja sisuline pädevus sisuliselt lahendada selle maksekäsu aluseks olev nõue, millele kostja esitas ettenähtud tähtaja jooksul vastuväite.

68 See, kui vaidlustatud nõude sisu puudutav kohtumenetlus lõpetataks, samas kui maksekäsu päritoluliikmesriigi kohtute pädevus on määruse nr 44/2001 alusel kindlaks tehtud, kahjustaks pealegi ka määruse nr 1896/2006 artikli 17 lõike 1 kasulikku mõju, kuna see säte nõuab, et kostja vastuväite korral jätkataks menetlust automaatselt maksekäsu päritoluliikmesriigi pädevates kohtutes.

69 Seevastu, kui päritoluliikmesriigi kohtud ei ole määruse nr 44/2001 alusel pädevad, ei ole vastupidi sellele, mida näib leidvat eelotsusetaotluse esitanud kohus, vaja analoogselt määruse nr 1896/2006 artikliga 20 omal algatusel analüüsida maksekäsku, millele kostja on õiguspäraselt vastuväite esitanud.

70 Sellega seoses ilmneb Euroopa Kohtu praktikast, et määruse nr 1896/2006 artiklis 20 ette nähtud maksekäsu läbivaatamise võimalused on kohaldatavad üksnes juhul, kui kostja ei ole määruse artikli 16 lõikes 2 ette nähtud tähtaja jooksul vastuväidet esitanud (vt selle kohta kohtuotsus Thomas Cook Belgium, C-245/14, EU:C:2015:715, punktid 47 ja 48).

71 Lisaks, kuna sellist menetluslikku olukorda, nagu on kõne all põhikohtuasjas, reguleerib mitte määrus nr 1896/2006, vaid siseriiklik õigus, nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktidest 55 ja 56, ei saa selle määruse sätted, sealhulgas artikkel 20, olla sellele olukorrale isegi analoogia alusel kohaldatavad (vt selle kohta kohtuotsus eco cosmetics ja Raiffeisenbank St. Georgen, C-119/13 ja C-120/13, EU:C:2014:2144, punkt 45).

72 Peale selle ei saa vastavalt määruse nr 1896/2006 artikli 18 lõikele 1 maksekäsk, millele kostja esitas ettenähtud tähtaja jooksul vastuväite, olla täidetav. Seega peab niisugune kohus nagu eelotsusetaotluse esitanud kohus tegema sellest, kui ta määruse nr 44/2001 alusel tuvastab Euroopa maksekäsu päritoluliikmesriigi kohtute pädevuse puudumise, järeldused, mis selliseks juhuks on ette nähtud siseriiklikus menetlusõiguses.

73 Kõigist eespool toodud kaalutlustest järeldub, et esitatud küsimustele tuleb vastata, et liidu õigust tuleb tõlgendada nii, et olukorras, milles kohus viib läbi Euroopa maksekäsu päritoluliikmesriigi territoriaalselt pädeva kohtu määramise menetlust, nagu põhikohtuasjas, ja analüüsib neil asjaoludel küsimust, kas selle liikmesriigi kohtutel on rahvusvaheline pädevus lahendada kohtuasi, mis puudutab selle maksekäsu aluseks olevat nõuet, millele kostja esitas ettenähtud tähtaja jooksul vastuväite:

— kuna määruses nr 1896/2006 ei ole selle kohtu volituste ja kohustuste kohta midagi märgitud, reguleerib neid menetlusküsimusi vastavalt määruse artiklile 26 kõnealuse liikmesriigi siseriiklik õigus;

— määrus nr 44/2001 nõuab, et Euroopa maksekäsu päritoluliikmesriigi kohtute rahvusvahelise pädevuse küsimus lahendataks menetlusnormide kohaselt, mis võimaldavad tagada määruse sätete kasuliku mõju ja kaitseõigused, olenemata sellest, kas kõnealuse küsimuse lahendab eelotsusetaotluse esitanud kohus või viimase määratud kohus, kellel on territoriaalne ja sisuline pädevus lahendada tavalises tsiviilkohtumenetluses niisugust nõuet, nagu on kõne all põhikohtuasjas;

— juhul kui niisugune kohus nagu eelotsusetaotluse esitanud kohus otsustab Euroopa maksekäsu päritoluliikmesriigi kohtute rahvusvahelise pädevuse üle ja järeldab, et määruses nr 44/2001 sätestatud kriteeriume arvestades on neil selline pädevus, kohustavad nimetatud määrus ja määrus nr 1896/2006 kohut tõlgendama siseriiklikku õigust nii, et see võimaldab tal kindlaks teha või määrata kohtu, kellel on territoriaalne ja sisuline pädevus asjaomane menetlus läbi viia, ning

— juhul kui niisugune kohus nagu eelotsusetaotluse esitanud kohus järeldab, et rahvusvaheline pädevus puudub, ei pea ta analoogselt määruse nr 1896/2006 artikliga 20 maksekäsku omal algatusel läbi vaatama.

Kohtukulud

74 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (teine koda) otsustab:

Euroopa Liidu õigust tuleb tõlgendada nii, et olukorras, milles kohus viib läbi Euroopa maksekäsu päritoluliikmesriigi territoriaalselt pädeva kohtu määramise menetlust, nagu põhikohtuasjas, ja analüüsib neil asjaoludel küsimust, kas selle liikmesriigi kohtutel on rahvusvaheline pädevus lahendada kohtuasi, mis puudutab selle maksekäsu aluseks olevat nõuet, millele kostja esitas ettenähtud tähtaja jooksul vastuväite:

— **kuna Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2006. aasta määruses (EÜ) nr 1896/2006, millega luuakse Euroopa maksekäsumenetlus, ei ole selle kohtu volituste ja kohustuste kohta midagi märgitud, reguleerib neid menetlusküsimusi vastavalt määruse artiklile 26 kõnealuse liikmesriigi siseriiklik õigus;**

— **nõukogu 22. detsembri 2000. aasta määrus (EÜ) nr 44/2001 kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusasjades nõuab, et Euroopa maksekäsu päritoluliikmesriigi kohtute rahvusvahelise pädevuse küsimus lahendataks menetlusnormide kohaselt, mis võimaldavad tagada määruse sätete kasuliku mõju ja kaitseõigused, olenemata sellest, kas kõnealuse küsimuse lahendab eelotsusetaotluse esitanud kohus või viimase määratud kohus, kellel on territoriaalne ja sisuline pädevus lahendada tavalises tsiviilkohtumenetluses niisugust nõuet, nagu on kõne all põhikohtuasjas;**

— **juhul kui niisugune kohus nagu eelotsusetaotluse esitanud kohus otsustab Euroopa maksekäsu päritoluliikmesriigi kohtute rahvusvahelise pädevuse üle ja järeldab, et määruses nr 44/2001 sätestatud kriteeriume arvestades on neil selline pädevus, kohustavad nimetatud määrus ja määrus nr 1896/2006 kohut tõlgendama siseriiklikku õigust nii, et see võimaldab tal kindlaks teha või määrata kohtu, kellel on territoriaalne ja sisuline pädevus asjaomane menetlus läbi viia, ning**

— **juhul kui niisugune kohus nagu eelotsusetaotluse esitanud kohus järeldab, et rahvusvaheline pädevus puudub, ei pea ta analoogselt määruse nr 1896/2006 artikliga 20 maksekäsku omal algatusel läbi vaatama.**

Allkirjad